

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 7 juli 2023
(OR. en)

10738/23

**Interinstitutionellt ärende:
2023/0235 (NLE)**

**FRONT 208
COWEB 89
MIGR 216**

FÖRSLAG

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	7 juli 2023
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2023) 397 final
Ärende:	Förslag till RÅDETS BESLUT om ingående på unionens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Albanien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Albanien

För delegationerna bifogas dokument – COM(2023) 397 final.

Bilaga: COM(2023) 397 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 7.7.2023
COM(2023) 397 final

2023/0235 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om ingående på unionens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Albanien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Albanien

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

En av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns (*byrån*) uppgifter är att samarbeta med tredjeländer med avseende på de områden som omfattas av förordning (EU) 2019/1896 om den europeiska gräns- och kustbevakningen (*förordningen*), ”bland annat genom att eventuellt operativt utplacera gränsförvaltningsenheter i tredjeländer”¹. Närmare bestämt ska byrån som en del av den europeiska gräns- och kustbevakningen säkerställa europeisk integrerad gränsförvaltning², varav en komponent är samarbete med tredjeländer på de områden som omfattas av förordningen, med särskild inriktning på angränsande tredjeländer och länder som är ursprungsländer eller transiteringsländer för irreguljär migration³. Byrån får samarbeta med de myndigheter i tredjeländer som är behöriga i frågor som omfattas av förordningen i den utsträckning som krävs för att byrån ska kunna fullgöra sina uppgifter⁴, och får genomföra åtgärder avseende europeisk integrerad gränsförvaltning på ett tredjelands territorium, förutsatt att tredjelandet har lämnat sitt samtycke.

Enligt artikel 73.3 i förordningen ska unionen, under omständigheter som kräver utplacering av gränsförvaltningsenheter från den europeiska gräns- och kustbevakningens stående styrka i ett tredjeland där medlemmarna i enheterna kommer att utöva verkställande befogenheter, ingå ett statusavtal med det berörda tredjelandet. Sådana statusavtal bör bygga på den mall som kommissionen utarbetat i enlighet med artikel 76.1 i den förordningen. Kommissionen antog mallen den 21 december 2021⁵.

Republiken Albanien ligger på västra Balkan, ett område genom vilket betydande irreguljär migration sker till Europeiska unionen, både landvägen och över Adriatiska havet. Under 2022 registrerade byrån mer än 144 000 irreguljära gränspassager och försök därtill vid Europeiska unionens yttre gränser längs västra Balkanrutten. Irreguljära migranter är måltavlor för organiserade kriminella grupper som ägnar sig åt människosmuggling och de löper stor risk för kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Det stora antalet irreguljära inresor och asylansökningar sätter också ett betydande tryck på vissa EU-medlemsstater, vilket gör att det behövs gemensamma, samordnade åtgärder på unionsnivå.

Albanien var det första land som ingick ett statusavtal med Europeiska unionen. Avtalet, som grundade sig på den tidigare förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning (förordning (EU) 2016/1624⁶), undertecknades i oktober 2018 och trädde i kraft den 1 maj 2019⁷.

¹ Artikel 10.1 u i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen.

² Artikel 71.1 i förordning (EU) 2019/1896.

³ Artikel 3 g i förordning (EU) 2019/1896.

⁴ Artikel 73.1 i förordning (EU) 2019/1896.

⁵ Kommissionens meddelande COM(2021) 829 - Mall för det statusavtal som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 av den 14 september 2016 om en europeisk gräns- och kustbevakning och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 och upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 863/2007, rådets förordning (EG) nr 2007/2004 och rådets beslut 2005/267/EG, EUT L 251, 16.9.2016, s. 1.

⁷ EUT L 46, 18.2.2019, s. 3.

Gemensamma insatser som genomförs på grundval av det statusavtalet är dock begränsade till Albanien landgränser mot Europeiska unionen och delar av Adriatiska havet. Inom denna begränsade ram har Frontex inlett två gemensamma insatser i Albanien: en vid Albanien landgräns mot Grekland (*Albania Land*, som inleddes den 22 maj 2019) och en vid Albanien sjögräns (*Albania Sea*, som inleddes den 24 mars 2021). För närvarande är omkring 150 Frontex-tjänstemän utplacerade i dessa gemensamma insatser, som har lett till att gränskontrollen har förbättrats genom att den irreguljära migrationen hejdats och gränsöverskridande brottslighet bekämpats.

Den 18 november 2022 – efter ikraftträdandet av förordning (EU) 2019/1896, genom vilken tillämpningsområdet för statusavtal utvidgades – fick kommissionen rådets bemyndigande att inleda förhandlingar med Republiken Albanien, liksom med Montenegro, Serbien och Bosnien och Hercegovina, om ett avtal om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i dessa länder på grundval av den nya förordningen. Den 30 november 2022 anordnade kommissionen ett inledande möte med de fyra ovannämnda länderna, där de viktigaste nyheterna i mallen för statusavtal presenterades. Den 22 och 23 februari 2023 i Tirana höll Europeiska kommissionen på Europeiska unionens vägnar formella förhandlingar med Republiken Albanien om ett framtida avtal. Kommissionen anser att målen i rådets förhandlingsdirektiv har uppnåtts och att unionen kan godta avtalet.

Det bifogade förslaget till rådets beslut utgör den rättsliga grunden för ingående av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Albanien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Albanien.

De Schengenassocierade ländernas situation

Detta förslag utgör en utveckling av Schengenregelverket om förvaltningen av de yttre gränserna. Men unionen är inte behörig att ingå statusavtal med Republiken Albanien som är bindande även för Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein. För att säkerställa att gränsbevakningstjänstemän och annan relevant personal som dessa länder skickar till Republiken Albanien åtnjuter samma status som i det kommande statusavtalet bör man i gemensamma förklaringar bifogade till statusavtalet ange att det är önskvärt att liknande avtal ingås mellan Republiken Albanien och vart och ett av dessa associerade länder.

Detta beslut utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG⁸. Irland deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland. I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Stärkta kontroller på Republiken Albanien territorium kommer att ha en positiv inverkan på förvaltningen av unionens yttre gränser och Republiken Albanien egna gränser. Ingåendet av ett statusavtal skulle vara förenligt med de bredare målsättningar och prioriteringar för

⁸ Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).

samarbetet som beskrivs i Europeiska unionens stabiliserings- och associeringsavtal med Republiken Albanien⁹.

Ingåendet av ett statusavtal skulle också kunna stödja Europeiska unionens allmänna ansträngningar och åtaganden att vidareutveckla samarbete och kapacitet¹⁰ för att bidra till förvaltningen av krishantering och främja konvergensen mellan unionen och Republiken Albanien i utrikes frågor och säkerhetsfrågor.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORCIONALITETSPRINCIPEN

• Rättslig grund

Den rättsliga grunden för detta förslag är artiklarna 77.2 b och d samt 79.2 c i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), jämförda med artikel 218.6 a i EUF-fördraget.

Europeiska unionens befogenhet att ingå ett statusavtal framgår uttryckligen av artikel 73.3 i förordning (EU) 2019/1896, där det anges att unionen under ”omständigheter som kräver utplacering av gränsförvaltningsenheter från den stående styrkan i ett tredjeland där medlemmarna i enheterna kommer att utöva verkställande befogenheter” ska ”ingå ett statusavtal [...] med det berörda tredjelandet”.

Enligt artikel 3.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt ska unionen ha exklusiv befogenhet att ingå ett internationellt avtal, om ingåendet av avtalet föreskrivs i en unionslagstiftningsakt. I artikel 73.3 i förordning (EU) 2019/1896 föreskrivs att unionen ska ”ingå ett statusavtal med det berörda tredjelandet”. Det avtal som ska undertecknas och ingås med Republiken Albanien omfattas därför av Europeiska unionens exklusiva befogenhet. I enlighet med artikel 73.3 i förordning (EU) 2019/1896 grundar sig det föreslagna statusavtalet på den mall för avtal som kommissionen antog i december 2021¹¹, med beaktande av de tidigare överenskomna bestämmelserna i det befintliga statusavtalet med Republiken Albanien¹².

⁹ EUT L 108, 29.4.2010, s. 3.

¹⁰ Såsom utbildning, situationsmedvetenhet, utrustning, reaktionsförmåga, utplacering av personal osv.

¹¹ Meddelandet COM(2021) 829.

¹² [EUR-Lex - 22019A0218\(01\) - SV - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

- **Subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen**

Behovet av en gemensam strategi

Ett statusavtal kommer att ge Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån möjlighet att placera ut europeiska gräns- och kustbevakningsenheter i Republiken Albanien och utnyttja alla möjligheter som förordning (EU) 2019/1896 erbjuder. Utan detta redskap kan endast medlemsstaters utplacering på bilateral grund användas för att utveckla och genomföra europeisk integrerad gränsförvaltning och hjälpa Republiken Albanien att hantera det väsentliga antal migranter som vill transitera genom landets territorium, utöver det mycket begränsade geografiska tillämpningsområdet för det befintliga statusavtalet med Republiken Albanien. Det behövs därför en gemensam strategi för bättre förvaltning av Republiken Albanien gränser.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Eftersom detta är ett nytt avtal har ingen utvärdering eller kontroll av ändamålsenligheten hos befintliga instrument kunnat göras. Ingen konsekvensbedömning behövs för att förhandla om ett statusavtal.

- **Grundläggande rättigheter**

Som anges i skäl 88 i förordning (EU) 2019/1896 kommer kommissionen att bedöma situationen vad gäller de grundläggande rättigheterna i de områden som omfattas av statusavtalet i Republiken Albanien och informera Europaparlamentet om detta.

Det planerade avtalet kommer att innehålla praktiska åtgärder avseende de grundläggande rättigheterna och säkerställa att de respekteras till fullo inom ramen för den avtalsenliga verksamheten. Avtalet kommer att innehålla bestämmelser om ett oberoende och effektivt system för klagomål i enlighet med relevanta bestämmelser i förordning (EU) 2019/1896 för att kontrollera och säkerställa att de grundläggande rättigheterna respekteras vid all avtalsenlig verksamhet.

- **Dataskydd**

Europeiska datatillsynsmannen kommer att höras om statusavtalets bestämmelser om överföring av uppgifter ifall att bestämmelserna väsentligen avviker från mallen för statusavtal.

4. BUDGETKONSEKVENSER

Statusavtalet medför i sig inga budgetkonsekvenser. Den faktiska utplaceringen av gränsbevakningsenheter enligt en operativ plan skulle generera kostnader som belastar byråns budget. Framtida verksamhet inom ramen för statusavtalet kommer att finansieras med byråns egna medel i enlighet med unionens årliga budgetförfarande.

Unionens bidrag till Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån omfattas redan av unionens budget i enlighet med rådets slutsatser om den fleråriga budgetramen.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförandeplaner samt åtgärder för övervakning, utvärdering och rapportering**

Kommissionen kommer att säkerställa att genomförandet av statusavtalet övervakas på lämpligt sätt.

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om ingående på unionens vägnar av avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Albanien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Albanien

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 77.2 b och d och 79.2 c jämförda med artikel 218.6 a,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

med beaktande av Europaparlamentets godkännande¹³,

av följande skäl:

- (1) I enlighet med rådets beslut 2023/XXX av den [...] har avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Albanien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Albanien (*avtalet*) undertecknats av [...] den [...], med förbehåll för att avtalet ingås vid en senare tidpunkt.
- (2) Under omständigheter som kräver utplacering av gränsförvaltningsenheter från den europeiska gräns- och kustbevakningens stående styrka i ett tredjeland där medlemmarna i enheterna kommer att utöva verkställande befogenheter, ska unionen i enlighet med artikel 73.3. i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896¹⁴ ingå ett statusavtal med det berörda tredjelandet på grundval av artikel 218 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.
- (3) Detta beslut utgör en utveckling av de bestämmelser i Schengenregelverket i vilka Irland inte deltar i enlighet med rådets beslut 2002/192/EG¹⁵. Irland deltar därför inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Irland.
- (4) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning¹⁶, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark. Eftersom detta beslut är en utveckling av Schengenregelverket ska Danmark, i enlighet med artikel 4 i det protokollet, inom sex månader efter det att rådet har beslutat om detta beslut, besluta huruvida landet ska genomföra det i sin nationella lagstiftning.
- (5) Avtalet bör godkännas på unionens vägnar.

¹³ EUT C, , s. .

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1896 av den 13 november 2019 om den europeiska gräns- och kustbevakningen och om upphävande av förordningarna (EU) nr 1052/2013 och (EU) 2016/1624 (EUT L 295, 14.11.2019, s. 1).

¹⁵ Rådets beslut 2002/192/EG av den 28 februari 2002 om Irlands begäran om att få delta i vissa bestämmelser i Schengenregelverket (EGT L 64, 7.3.2002, s. 20).

¹⁶ Protokoll (nr 22) om Danmarks ställning (EUT C 326, 26.10.2012, s. 299).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Avtalet mellan Europeiska unionen och Republiken Albanien om Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns operativa verksamhet i Republiken Albanien (*avtalet*) godkänns härmed på unionens vägnar¹⁷.

Artikel 2

Kommissionen ska på unionens vägnar till Republiken Albanien lämna den underrättelse som avses i artikel 22.1 i avtalet i syfte att uttrycka unionens samtycke till att bli bunden av avtalet.

Artikel 3

Detta beslut träder i kraft samma dag som det antas¹⁸.

Utfärdat i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*

¹⁷ Texten till avtalet har offentliggjorts i EUT L ..., s. .

¹⁸ Dagen för avtalets ikraftträdande kommer att offentliggöras av rådets generalsekretariat i *Europeiska unionens officiella tidning*.